

Propagácia open access časopisu

Ak chcete, aby bol obsah vášho časopisu objavený včas a cielene, nájdete tu niekoľko užitočných tipov, ako to dosiahnuť:

Networking - vytváranie kontaktov sa ukázalo ako najúspešnejší nástroj na povzbudenie potenciálnych autorov k publikovaniu vo vybranom časopise a jeho propagácii.

DOI (Digital Object Identifier) - forma trvalej a jednoznačnej online identifikácie. DOI umožňuje jednoznačne identifikovať digitálnu publikáciu na internete. Reťazec znakov vo forme linky je spojený s metadáta publikácie popisujúcich daný objekt.

Online vyhľadávače, registre, databázy a repozitáre - tieto nástroje sú pilierom marketingu pre všetky open access publikácie. Medzi odporúčané patria: DOAJ (Directory of Open Access Journals), Google Scholar a informačné online databázy.

Open Access repozitáre - tento spôsob prichádza do úvahy v prípade, že redakcia časopisu zvolí tzv. zelený otvorený prístup. (Jitka) Najst' vhodný verejne prístupný open access repozitár umožňuje adresár open access repozitárov ROAR (Registry of Open Access Repositories)

Publicita na úrovni článku - z aktuálneho čísla môžete vybrať najaktuálnejšie vedecké články a informovať o nich odbornú vedeckú komunitu – na sociálnych sieťach

Centrum vedecko-technických informácií SR je priamo riadená organizácia Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a je národným informačným centrom pre vedu, techniku, inovácie a vzdelávanie.

CVTI SR zriadilo na svojej pôde **Kontaktnú kanceláriu pre Open Access**, ako to vyplýva aj z Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2017 – 2019.

Úlohou Kontaktnej kancelárie pre OA je metodicky koordinovať a odborne podporovať vydávanie slovenských odborných a vedeckých publikácií s otvoreným prístupom a zabezpečovať ciele vzdelávacie aktivity pre poverených pracovníkov knižníc a vedecko-výskumných pracovníkov na univerzitách a výskumných inštitúciách.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
VÝSKUM A INOVÁCIE

NISPEZ IV

Investícia do Vašej budúcnosti

Kontaktná kancelária pre Open Access

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

Tel: +421 2 69253 175

Jitka Dobbersteinová jitka.dobbersteinova@cvtisr.sk

Silvia Horáková silvia.horakova@cvtisr.sk

Viac informácií o kontaktnej kancelárii nájdete na stránke: <http://openaccess.cvtisr.sk/>

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Základné informácie o otvorenom prístupe pre vydavateľov

Kontaktná kancelária pre Open Access

<http://openaccess.cvtisr.sk/>

Typy otvoreného prístupu

Na začiatok sa treba rozhodnúť, aký typ otvoreného prístupu bude váš časopis ponúkať (časopisecký titul ich môže tiež kombinovať).

ZLATÁ CESTA

vydávanie časopisu z predplatiteľov na autorov (tzv. APC poplatky).

Zlatý otvorený prístup znamená, že články vo vašom časopise sú **bezplatne a verejne** prístupné na internete. Finančná otázka sa v tomto prípade rieši najčastejšie formou prenesenia nákladov na

ZELENÁ CESTA

publikovania alebo bezprostredne po jeho publikovaní. Zelený typ otvoreného prístupu vyžaduje od redakcie časopisu vytvorenie politiky definujúcej podmienky archivácie článkov pre autorov. Niektoré redakcie umožňujú napríklad archivovať len pre-printovú verziu apod.

Zelený otvorený prístup je otvorený prístup zabezpečený prostredníctvom úložísk (repozitárov). Článok uloží sám autor, prípadne jeho zástupca do otvoreného online repozitára v čase jeho

Financovanie OA časopisu

Existujú dve možnosti financovania open access časopisu:

- Časopis financuje bezplatne prístupné články z poplatkov za uverejnenie článku (Article Processing Charges, skr. APC)

- Časopis financuje bezplatne prístupné články z ďalších zdrojov

APC poplatky platia autori článkov, príp. inštitúcie ich zastupujúcich. APC poplatok môže pokrývať náklady vydavateľa kompletne alebo čiastočne – záleží na štruktúre rozpočtu časopisu a na všeobecných štandardoch.

Zľavy z APC poplatkov: výšku APC poplatku redakcia môže modifikovať prostredníctvom zľavových schém. Príkladom je zľava na APC poplatok, ak si autor zakúpi inú printovú publikáciu vydavateľstva apod.

Vo vydavateľskej praxi existujú OA časopisy financované iba z APC poplatkov. Veľké množstvo OA časopisov však financovanie svojho otvoreného prístupu rieši kombináciou s ďalšími zdrojmi financovania, ako je napr. reklama, interné dotovanie, inštitucionálna podpora a.i.

Povinnosť OA prístupu zo strany projektov/inštitúcií

Vedecký pracovník sa vo svojej práci môže stretnúť s nariadením povinného otvoreného prístupu k publikáciám financovaných zo zdrojov určitého grantu alebo inštitúcie (tzv. mandatórna politika). V Slovenskej republike je to napr. mandatórna politika o zverejnení formou open access výstupov financovaných z programu Horizont 2020. Mandatórna politika môže požadovať zlatú alebo aj zelenú cestu otvoreného prístupu. Je dobrým zvykom na webstránke OA časopisu zverejniť, aké inštitúcie

a aké mandatórne politiky časopis podporuje (Compliance with Open Access Mandates).

Autorské právo (licencie)

Druh licencie (licencií), ktorú (ktoré) časopis akceptuje, chráni práva autorov a definuje práva čitateľa. Open Access licencia určuje, čo je čitateľ oprávnený robiť s publikovanými textami. U otvoreného prístupu sa z dôvodov ich medzinárodnej zrozumiteľnosti najčastejšie využívajú licencie Creative Commons (skratka CC).

V súčasnosti existuje šesť typov licencií Creative Commons, ich definíciu a vysvetlenie nádate na: <http://openaccess.cvtisr.sk/homepage/autorske-prava-copyrights/>

Uvedenie autora (angl. Attribution): tento symbol obsahujú všetky typy Creative Commons licencií. Znamená, že je treba uviesť informácie o autorovi a diele v podobe, v akej to zadefinoval autor.

Rovnaké šírenie (angl. Share Alike): prácu je možné distribuovať iba pod licenciou totožnou s tou, ktorú stanovil autor.

Nekomerčné využitie (angl. Noncommercial): používatelia môžu kopírovať, distribuovať, zobrazovať, prezentovať ale upravovať vaše dielo len na nekomerčné účely.

Bez odvođeného obsahu (angl. No Derivatives): ostatní môžu kopírovať, distribuovať, zobrazovať a prezentovať len originálnu formu diela.